

Προς:

1. Εξοχότατο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας
2. Έντιμο Υπουργό Εξωτερικών
3. Έντιμο Υπουργό Εσωτερικών
4. Έντιμους Αρχηγούς κομμάτων
5. Έντιμους Πρόεδρο και Μέλη της Βουλής
6. Α.Μ. Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και Μέλη της Ιεράς Συνόδου
7. Έντιμο Πρόεδρο της ΠΣΕΚΑ
8. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

5 Σεπτεμβρίου 2018

A) Από το Πραξικόπημα ..... στην Εισβολή.

Με αφορμή τις Μαύρες επετείους του 1974, η σκέψη πάντα στρέφεται στα γεγονότα των ημερών και μας προβληματίζουν, πως καταφέραμε να καταστρέψουμε τόσο ανεπανόρθωτα την Πατρίδα μας. Ο καθένας έχει τις δικές του απόψεις και εκτιμήσεις για το θέμα και η κάθε άποψη είναι σεβαστή. Η εγκυρότητά της όμως, πρέπει να στηρίζεται στην ουσιαστική και αντικειμενική ανάλυση των γεγονότων και όχι σε συναισθηματισμούς, φανατικούς προσανατολισμούς και προσωπολατρίες. Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μου επιτρέψετε να μοιραστώ μαζί σας κάποιες από τις σκέψεις και αναπάντητα ερωτήματα που με προβληματίζουν και που πιθανό να θέλατε και ΕΣΕΙΣ να τις αναλύσετε, αφού τα γεγονότα στην Πατρίδα μας, αφορούν όλους και ιδιαίτερα ΕΣΑΣ που έχετε λόγο και ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικής.

Αμέσως μετά το Πραξικόπημα στην Κύπρο στις 15.7.1974, ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας Μπουλέν Ετζεβίτ, μετέβη στο Λονδίνο όπου είχε επαφές για να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση της Βρετανίας και των Ην. Πολ. Αμερικής, στο να εισβάλουν τα τουρκικά στρατεύματα στην Κύπρο, με πρόσχημα την αποκατάσταση της τάξης των πραγμάτων. Η Βρετανία και οι Η.Π. Αμερικής δεν έδωσαν την συγκατάθεσή τους, (αναφορά ντοκιμαντέρ του ΡΙΚ) και πιθανό να

υπέδειξαν στον κ. Ετζεβίτ, ότι τα «επεμβατικά δικαιώματα» των εγγυητριών δυνάμεων δεν περιλαμβάνουν το δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης. Συγκεκριμένα το άρθρο 4 της συνθήκης εγγύησης αναφέρει ότι «...εκάστη των τριών εγγυητριών δυνάμεων επιφυλάσσει εαυτή το δικαίωμα όπως ενεργήσει με μόνο σκοπό την επαναφορά της δια της παρούσης συνθήκης δημιουργηθείσης καταστάσεως». Οι νομικές υπηρεσίες του ΟΗΕ, άμα τη υποβολή εντάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας στο διεθνή αυτό οργανισμό, διευκρίνισαν ότι η διατύπωση αυτή δεν έδινε κανένα δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης στις εγγυήτριες δυνάμεις, βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1,(Αναφορά Χρήστου Ιακώβου, <http://mignatiou.com/2016/11/i-sinthiki-engiisis-ke-ta-epemvatika-dikeomata-i-tourkia-tou-ertogan-den-akoui-tipota/>). Με το εμπόδιο αυτό και τις δηλώσεις της Πραξικοπηματικής Κυβέρνησης ότι τα γεγονότα στην Κύπρο ήταν εσωτερική υπόθεση που αφορούσε μόνο τους Ελληνοκυπρίους, μαζί με το γεγονός ότι στο πραξικόπημα δεν ενοχλήθηκε κανένας Τουρκοκύπριος, δεν παρείχετο πολιτική κάλυψη στην Τουρκία για να δώσει την εντολή της εισβολής στην Κύπρο,(εξ ου και η σημειωθείσα καθυστέρηση από τη Δευτέρα 15.07.1974 μέχρι το Σάββατο 20.07.1974).

Όταν όμως ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, στην ομιλία του ενώπιον της συνέλευσης του Συμβουλίου Ασφαλείας στις 19.7.1974, κατήγγειλε ότι τα γεγονότα στην Κύπρο δεν ήταν εξέγερση που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εσωτερική υπόθεση, αλλά ήταν ξεκάθαρη στρατιωτική ΕΙΣΒΟΛΗ και κατάφορη παραβίαση της ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας από το στρατιωτικό καθεστώς στην Ελλάδα, με στόχο την επέκταση της δικτατορίας του στην Κύπρο και την προώθηση της « Ένωσης», τότε έδωσε πλήρη κάλυψη στην Τουρκία από του να λάβει αντίστοιχα μέτρα στρατιωτικής εισβολής στην Κύπρο, κατά παράβαση των επεμβατικών δικαιωμάτων των εγγυητριών. Εξάλλου η αναφορά του, ότι «τα γεγονότα στην Κύπρο επηρεάζουν και τους Τουρκοκυπρίους», είχε αποδέκτη την Τουρκία που το ερμήνευσε σαν πρόσκληση να παρέμβει για να σώσει τους Τουρκοκυπρίους «από τον πασίγνωστο εκτελεστή (well known gunman) », όπως χαρακτήρισε ο Πρόεδρος Μακάριος, τον Πρόεδρο της Πραξικοπηματικής Κυβέρνησης, Νίκο Σαμψών. Μήπως η παρουσίαση του πραξικοπήματος σαν

στρατιωτική εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο ήταν μία συμφωνημένη σκευωρία για να αρθεί το εμπόδιο για την εισβολή της Τουρκίας;

Η συνέλευση του Συμβουλίου Ασφαλείας είχε αναβληθεί μέχρι να αφιχθεί ο Πρόεδρος Μακάριος από το Λονδίνο, και να μπορέσει να απευθύνει την ομιλία του ενώπιον της ολομέλειας. Μήπως κάποιοι γνώριζαν ή/και είχαν προσυμφωνήσει το περιεχόμενο της ομιλίας και φρόντισαν να της δοθεί το βήμα με την απαιτούμενη βαρύτητα για να επιτευχθεί η αποτελεσματική άρση των εμποδίων για την εισβολή της Τουρκίας; Μήπως η Τουρκία ήταν ενήμερη εκ των προτέρων για αυτές τις εξελίξεις και περίμενε στο τηλέφωνο να ακούσει την υλοποίησή τους, για να δώσει την εντολή της Εισβολής στα αποβατικά σκάφη της που ήταν σε αναμονή; Μήπως η αναφορά του πρωθυπουργού Χάρολτ Γουίλσον, κατά την συνάντησή του με τον Πρόεδρο Μακάριο στις 17.7.1974, πως το γεγονός θα μπορούσε να λεχθεί ότι έχει κάποια χαρακτηριστικά εισβολής, βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, (Αναφορά Φανούλας Αργυρού, ερευνήτριας δημοσιογράφου), ήταν μία παρότρυνση που καθοδήγησε τον Πρόεδρο Μακάριο στο να καταγγείλει την Ελλάδα για στρατιωτική εισβολή στην Κύπρο; Μήπως οι στοχεύσεις ή/και το περιεχόμενο της ομιλίας είχαν συμφωνηθεί σε αυτή τη συνάντηση; Μήπως η αναφορά του κ. Κίσιγκερ στις 22.7.1974, για την επιστροφή του Μακαρίου, έγινε σε σχέση με αυτό το σκηνικό;

Κάποιες απαντήσεις θα μπορούσαν να ενισχυθούν και με το γεγονός ότι ενώ τις παρεμβάσεις της Ελλάδας στο πραξικόπημα τις καταγγείλαμε στο Σ.Α. σαν στρατιωτική εισβολή, το κράτος μας μέχρι σήμερα δεν κατήγγειλε την ουσιαστική στρατιωτική Εισβολή της Τουρκίας και δεν ζήτησε τον τερματισμό της κατοχής. Όταν ο ίδιος ο Πρόεδρος Μακάριος απάλλαξε την Τουρκία από το απαγορευτικό εμπόδιο στο δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης, πώς θα μπορούσε εκ των υστέρων να το επικαλεστεί για να καταγγείλει την εισβολή; Ποιος άλλος θα μπορούσε να το επικαλεστεί για να εμποδίσει την Τουρκία;

Μήπως με την καταγγελία για στρατιωτική εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο, εξουδετερώσαμε την προστασία της ακεραιότητας της Πατρίδας μας, που εξασφαλιζόταν με την διευκρίνιση των Ηνωμένων Εθνών, ότι οι εγγυήτριες Δυνάμεις δεν έχουν δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης, για να δοθεί η κάλυψη

προς την Τουρκία να λάβει αντίστοιχα μέτρα στρατιωτικής εισβολής; Τώρα θεωρήσαμε ότι αυτό το δημιούργημά μας είναι ο «Πυρήνας του Προβλήματος» και σπεύδουμε από τη μια Πενταμερή Διάσκεψη στην άλλη για να πετύχουμε αυτό που είχαμε εξασφαλισμένο πριν την εισβολή, δηλαδή τον αποκλεισμό της στρατιωτικής επέμβασης από τις εγγυήτριες. Μήπως τώρα που εξασφαλίσουμε την αρπαγή των περιουσιών των τουρκοκυπρίων και τα άλλα ωφελήματα της εισβολής, θυμηθήκαμε ότι για 45 χρόνια αφήσαμε ανενόχλητη την Τουρκία να ριζώνει στο κατεχόμενο μέρος της Πατρίδας και σπεύδουμε να προφυλάξουμε τις ελεύθερες περιοχές από την πιθανότητα μιας νέας προέλασης των τουρκικών στρατευμάτων; Μακάρι να τα καταφέρουμε, αλλά όταν φέραμε τα σύνορά μας με την Τουρκία στο τέρμα της οδού Λήδρας και αφήσαμε το γεγονός αυτό να εδραιωθεί χωρίς καμιά επίσημη διαμαρτυρία και χωρίς να απαιτήσουμε τον τερματισμό της κατοχής, τότε μόνο ο Θεός μπορεί να μας σώσει.

Σημειώνω ότι η αποσπασματική αναφορά στην ομιλία του Προέδρου Μακαρίου βασίζετε στα πρακτικά της συνέλευσης του Συμβουλίου Ασφαλείας με αριθμό 1780, που είναι αναρτημένα στο διαδίκτυο.

B) Πραξικόπημα ή στρατιωτική εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο;

Φαίνεται ότι ο Πρόεδρος Μακάριος υποβάθμισε το γεγονός ότι μετά την ανεξαρτησία είχε καλλιεργηθεί η διχόνοια μεταξύ των ελληνοκυπρίων, σε Γριβικούς (υποστηρικτές της Ένωσης) και σε Μακαριακούς (που ήταν εναντίον της Ένωσης). Αυτή η διχόνοια εξελίχτηκε σε αλληλοσπαραγμό με την έναρξη της πραξικοπηματικής ένοπλης εξέγερσης της ΕΟΚΑ Β, με αρχηγό τον Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα και που ολοκληρώθηκε στις 15 Ιουλίου 1974 με τη συμμετοχή του στρατεύματος της Εθνικής Φρουράς.

Προειδοποιούσε/απειλούσε ο Πρόεδρος Μακάριος να μη γίνει πραξικόπημα διότι θα ακολουθούσε η Τουρκική εισβολή. Πιθανό να είχε την εντύπωση ότι υπό την απειλή αυτή δεν θα τολμούσε κανείς να επιχειρήσει την ανατροπή της διακυβέρνησής του. Έτσι προχώρησε στο να ζητήσει από την Χούντα της Ελλάδας να αποσύρει τους Έλληνες αξιωματικούς που υπηρετούσαν στην Εθνική Φρουρά της Κύπρου, για να εξουδετερώσει την στήριξή τους προς την ΕΟΚΑ Β. Διαφάνηκε όμως ότι οι εκτιμήσεις αυτές ήταν λανθασμένες και πίεσαν τα

πράγματα σε αδιέξοδο, που οδήγησε κάποιους ανεγκέφαλους στο να ολοκληρώσουν την Πραξικοπηματική δράση τους.

Το γεγονός ότι η Χούντα της Ελλάδας ή/και Έλληνες αξιωματικοί στήριζαν ή/και βοηθούσαν ή/και συμμετείχαν στην ένοπλη εξέγερση της ΕΟΚΑ Β και στο πραξικόπημα, θα μπορούσε να καταγγελθεί ως παρέμβαση της Ελλάδας στην εσωτερική διένεξη των ελληνοκυπρίων, αλλά προς Θεού, πώς κατέληξε ο Πρόεδρος Μακάριος στην καταγγελία για στρατιωτική εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο; Μήπως η Τουρκία δεν είχε παρόμοιες παρεμβάσεις με τους στρατιωτικούς της, που οργάνωσαν, οχύρωσαν και διοικούσαν τους θύλακες των Τουρκοκυπρίων; Μήπως η ΤΜΤ δεν οργανώθηκε και διοικείτο από τους στρατιωτικούς της Τουρκίας; Άλλο είναι το νόημα της παρεμβάσεως των εγγυητριών στις εσωτερικές διενέξεις στην Κύπρο, (όπου τα Ην. Έθνη δεν λαμβάνουν θέσεις) και άλλο το νόημα της στρατιωτικής εισβολής των εγγυητριών στην Κύπρο, κατά παράβαση των επεμβατικών δικαιωμάτων . Μήπως η επιμονή ότι επρόκειτο για Εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο, απέδιδε από μόνη της τα δικά της μηνύματα; Δηλαδή ότι όπως η Ελλάδα με την δήθεν εισβολή της στην Κύπρο, παραβίασε τον απαγορευτικό περιορισμό για το δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης των εγγυητριών, δικαιούται και η Τουρκία να προβεί σε αντίστοιχη παραβίασή του.

Η Τουρκία θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι υπήρξε στρατιωτική εισβολή της Ελλάδας στην Κύπρο όταν ήρθε η Ελληνική Μεραρχία στο νησί. Τότε η άφιξη της Ελληνικής Μεραρχίας έγινε για να προχωρήσει το σχέδιο μονομερούς κήρυξης της ΕΝΩΣΗΣ. Για τον προγραμματισμό και οργάνωση της εφαρμογής του σχεδίου αυτού ήλθε στην Κύπρο ο Έλληνας Υπουργός Εθνικής Άμυνας, Π. Γαρουφαλιάς και συναντήθηκε με τον Πρόεδρο Μακάριο, τον Υπουργό Εξωτερικών κ. Κυπριανού και τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη. Ο κ. Γαρουφαλιάς ενημέρωσε για το σχέδιο και διαβεβαίωσε ότι αυτό τυγχάνει της στήριξης όλης της Ελληνικής Πολιτικής Ηγεσίας και του Βασιλέως. Οι κ.κ. Κυπριανού και Γιωρκάτζη συμφώνησαν με το σχέδιο, ενώ ο Πρόεδρος Μακάριος, ίσως κατευθυνόμενος από τις προσωπικές του φιλοδοξίες, προέβαλλε το ένα πρόσχημα μετά το άλλο που οδήγησαν στο ναυάγιο της προσπάθειας, (αναφορά Π. Γαρουφαλιά «Ελλάς και Κύπρος» σ. 185,200 & Λεωνίδου Λεωνίδα, «Γεώργιος Γρίβας Διγενής

Βιογραφία» τόμος τρίτος σ. 207-209, 227) . Αυτό ήταν και το έναυσμα της διάσπασης των ελληνοκυπρίων που τελικά οδήγησε στον αλληλοσπαραγμό και στην καταστροφή της Πατρίδας. Τα μήπως είναι πολλά και όταν απαντηθούν τα μήπως αρχίζουν τα πολλά «ΓΙΑΤΙ; ».

Γ) Η εισβολή της Τουρκίας και οι ανύπαρκτες αντιδράσεις

Εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι η Τουρκία μόλις εξασφάλισε την καταγγελία του Προέδρου Μακαρίου στη συνέλευση του Συμβουλίου Ασφαλείας για την «ΕΙΣΒΟΛΗ» της Ελλάδας στην Κύπρο, έδωσε αμέσως την εντολή στα στρατεύματά της που βρίσκονταν έτοιμα και σε αναμονή, να εισβάλουν. Έτσι πριν ακόμη χαράξει το φώς της επομένης, (δηλ. στις 20.7.1974) , η απόβαση των Τουρκικών στρατευμάτων στο 5μίλι της Κερύνειας ήταν σε εξέλιξη και η τουρκική αεροπορία σάρωνε ανενόχλητη τους αιθέρες της Κύπρου με βολές κατά στόχων και την ρίψη αλεξιπτωτιστών. Όπως ήταν αναμενόμενο δεν υπήρξε καμία αντίδραση από άλλες Δυνάμεις και Οργανισμούς για να αποτρέψουν την εισβολή. Όταν ο εκλεγμένος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, έδωσε την απαιτούμενη πολιτική κάλυψη ή/και πρόσκληση, στην εγγυήτρια Τουρκία να επέμβει με στρατιωτική εισβολή στην χώρα του, ποιος άλλος έχει δικαίωμα να παρέμβει.

Τελικά η εισβολή ήταν ένας απλός περίπατος για τα τουρκικά στρατεύματα, αφού τις ώρες που εξελισσόταν η απόβαση, η Εθνική Φρουρά, διοίκηση και στράτευμα ,κοιμόντουσαν στα στρατόπεδά τους χωρίς να πάρουν είδηση για τα τεκταινόμενα. Η απόβαση των τουρκικών στρατευμάτων στο 5μίλι έγινε με τη βοήθεια του προγεφυρώματος του τουρκοκυπριακού θύλακα στον Άγιο Ιλαρίωνα, και χωρίς να βρεθεί έστω και ένας Εθνοφρουρός μπροστά τους για να ρίξει έστω και μία τουφεκιά. Όταν ο κίνδυνος της εισβολής ήταν προβλεπτός και υπήρχαν πληροφορίες ότι ο Τουρκικός στόλος κατευθύνετε προς την Κερύνεια, πως δεν βρέθηκε έστω και ένας πατριώτης Αξιωματικός να πάρει την πρωτοβουλία για στοιχειώδη προληπτικά μέτρα φύλαξης των ακτών; Αυτό και αν δεν είναι ενδεικτικό της μέγιστης ανευθυνότητας, ανικανότητας και προδοσίας της Διοίκησης του στρατεύματος. Η Διοίκηση του στρατεύματος αντί να λάβει μέτρα αντιμετώπισης της ενδεχόμενης εισβολής, διασκόρπισε τις μονάδες της

Ε.Φ. στην Πάφο και σε άλλες περιοχές όπου είχαν σταλεί για να εξουδετερώσουν την αντίσταση των ένοπλων Μακαριακών. Η καθυστερημένη και προδοτικά ανοργάνωτη αντίδραση της Εθνικής Φρουράς, όταν ήδη η απόβαση των τουρκικών στρατευμάτων είχε επιτευχθεί και ο εναέριος χώρος ήταν υπό τον πλήρη έλεγχο της τουρκικής αεροπορίας, ήταν ολέθρια για το στράτευμα. Ο λαός όταν αντιλήφτηκε ότι αιφνιδίως βρέθηκε εντελώς απροστάτευτος απέναντι στους Τούρκους εισβολείς, έσπευδε πανικόβλητος προς πιο ασφαλείς περιοχές για να αποφύγει τις σφαγές, βασανιστήρια, βιασμούς και άλλες βαρβαρότητες. Αυτό διευκόλυνε το στόχο της Τουρκίας για εκδίωξη των ελληνοκυπρίων από τα εδάφη που κατακτούσε. Οι ελληνοκύπριοι όταν έφευγαν πανικόβλητοι για να σωθούν, ήταν με την εντύπωση ότι σε λίγες μέρες θα σταματούσαν οι εχθροπραξίες και θα επέστρεφαν στα σπίτια τους. Πέρασαν όμως 45+ χρόνια μέχρι σήμερα και η Τουρκία δεν επέτρεψε σε κανένα πρόσφυγα να επιστρέψει. Αντίθετα φρόντισε να εκδιώξει και τους ελάχιστους ελληνοκύπριους που εγκλωβίστηκαν στις κατεχόμενες περιοχές.

Αντί να καταγγείλουμε την Εισβολή της Τουρκίας σε όλα τα Διεθνή Βήματα και να απαιτήσουμε την άμεση αποχώρηση των στρατευμάτων της, όπως πράξαμε και για την δήθεν «εισβολή» της Ελλάδας, προτιμήσαμε να αρχίσουμε διαπραγματεύσεις όπου προσφέραμε την Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία και τον Χάρτη με τις περιοχές που προτείναμε να μείνουν υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση, πράξη που θα μπορούσε να θεωρηθεί και σαν ανταμοιβή για την άμεση ανταπόκρισή τους.

Ανδρέας Πετρούδης

(Πρώην Γραμματέας της Συντονιστικής Επιτροπής Δήμων Σωματείων και Οργανώσεων Επαρχίας Κερύνειας, από την ίδρυσή της το 1987 μέχρι το 2002.)

Κοινοποίηση:

Εξοχότατο Πρέσβη της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Ηλία Φωτόπουλο.

Σημείωση:

Η εφημερίδα ΑΛΗΘΕΙΑ δημοσίευσε το Α και Β μέρος του κειμένου στις 17.9.2018 και το Γ μέρος στις 27.9.2018

Η εφημερίδα Ο ΠΟΛΙΤΗΣ δημοσίευσε το Α μέρος στις 7.10.2018

Η εφημερίδα Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ δημοσίευσε το Α μέρος στις 10.10.2018. Στις 9.10.2018 έβαλε ολόκληρο το κείμενο στην ηλεκτρονική εφημερίδα Philenews.com-Απόψεις-Παρεμβάσεις στον Φ. Στις 23.10.2018 δημοσίευσε το Β μέρος στη σελίδα 13.